

KRVNI PRITISAK KOD DECE UZRASTA 10 I 15 GODINA U JUSAD STUDIJI U ZAJEČARU

Marinković-Janačković I¹, Janačković Lj.²,
Jelenković B.², Vasić B.², Jovanović J.³

¹ZC Zaječar

²Dečji dispanzer ZC Zaječar

³Dečje odeljenje ZC Zaječar

UVOD: hipertenzija arterialis (HTA) u dečjem uzrastu zasniva se na upoređivanju dobijene vrednosti sa percentilima krvnog pritiska. Hipertenzija se definiše kao sistolni i/ili dijastolni krvni pritisak ≥ 95 percentila za odgovarajući uzrast, pol i visinu izmeren u tri ili više odvojenih merenja. Kako su tegobe bolesnika blage ili nedostaju, HTA dugo ostaje neotkrivena ili se otkrije slučajno, pri sistematskom pregledu, obično tek kada dođe do komplikacija. Smatra se da jedna polovina obolelih odraslih osoba ne zna da ima HTA.

HTA dovodi do ateroskleroze krvnih sudova, njihovog suženja i smanjenja protoka usled čega stradaju najviše oni organi čija dobra funkcija podrazumeva dobro stanje cirkulacije, a to su mozak, srce, bubreg i oko. Kao jedan od najuticajnijih faktora rizika za nastanak ateromatoze krvnih sudova HTA dovodi do razvoja ishemijske bolesti srca, moždanog udara, nefroangioskleroze kao i arterioskleroze perifernih krvnih sudova, teških veoma ozbiljnih oboljenja, čime se povećava morbiditet i mortalitet bolesnika obolelih od HTA. Adolescenti koji imaju povišen krvni pritisak imaju veću prevalenciju hipertrofije levog srca što predstavlja veći rizik za nastanak kardiovaskularnih oboljenja u odrasloj dobi.

Krvni pritisak se meri u sedećem položaju na desnoj ili levoj ruci pošto se pacijent odmorio 5 minuta i merenje ponoviti posle 5 minuta

CILJ: Utvrđivanje vrednosti arterijskog krvnog pritiska u uzrastu od 10. i 15. godina kod dece u Zaječaru i istraživanje učestalosti povišenog krvnog pritiska u tom uzrastu radi preduzimanja preventivnih mera.

MATERIJALI I METODI RADA: Merenja arterijskog krvnog pritiska obavljena su u okviru JUSAD studije koja je izvedena u Zaječaru 1998 (ispitanici u uzrastu od 10. godina) i ponovljena 2003 godine (u uzrastu od 15. godina).

Merenja su obavljena u sedećem položaju - desna ruka na aparatu sa živinim sfingomanometrom. Sistolni pritisak određivan je auskultatorno i palpatorno, a dijastolni pri slabljenju i gubljenju tonova. Merenja su ponovljena nakon pet minuta. Podaci su statistički obrađeni, a prikazana je i percentilna distribucija arterijskog krvnog pritiska.

REZULTATI: Vrednosti arterijskog krvnog pritiska (AKP) i percentulna distribucija prema vrednostima AKP prikazani su na Tabeli 1. i 2.

Tabela : 1. Percentilna distribucija ispitanika prema prema sistolnom (SKP.) i dijastolnom (DKP.) krvnom pritisku u mmHg

Percentili	sistolni (auskultatorno)				dijastolni (gubljenje tonova)			
	10 godina		15 godina		10 godina		15 godina	
	SKP	broj	SKP	broj	DKP	broj	DKP	broj
01	75	4	90	4	40	4	43.95	4
03	80	11	100	11	45	11	50	11
05	85	19	100	19	50	19	50	19
25	90	95	110	94	50	94	58	95
50	100	189	120	188	55	189	65	189
75	105	284	120	282	60	283	75	284
95	115	359	140	357	70	358	80	359
97	120	367	140	365	75	366	80	367
99	130	374	142	372	80	373	85	374

Tabela 2.: Arterijski krvni pritisak (sedeći položaj - desna ruka) kod dece iz Zaječara kada su imali 10 i 15 godina

Arterijski krvni pritisak (sedeći položaj - desna ruka)	uzrast (godina)	broj ispitanika	minimalna vrednost	maksimalna vrednost	prosečna vrednost	standardna devijacija	koeficijent varijacije u %
Sistolni u mmHg	10	378	70	197	98.73	11.02	11.16

(auskultatorno)	15	376	90	160	117.24	10.63	9.06
Sistolni u mmHg (palpatorno)	10	377	60	130	93.89	9.24	9.84
	15	374	80	158	108.54	11.42	10.52
Дијастолни у mmHg (slabljenje tonova)	10	378	40	100	61.94	7.09	11.45
	15	376	45	90	70.45	8.83	12.54
Дијастолни у mmHg (gubljenje tonova)	10	377	40	80	56.72	7.03	12.39
	15	378	40	85	65.12	8.94	13.73
Ponovljeno posle 5 minuta							
Sistolni u mmHg (auskultatorno)	10	377	70	130	93.85	8.70	9.28
	15	374	85	151	115.89	9.57	8.26
Sistolni u mmHg (palpatorno)	10	378	60	130	89.58	8.53	9.52
	15	370	80	138	107.19	10.04	9.37
Дијастолни у mmHg (slabljenje tonova)	10	378	40	100	59.06	7.31	12.38
	15	372	45	90	69.69	8.19	11.75
Дијастолни у mmHg (gubljenje tonova)	10	378	35	80	53.47	6.72	12.56
	15	375	40	85	64.50	8.18	12.69

Što se tiče arterijskog krvnog pritiska postoji značajno povećanje u 15. u odnosu na 10. godinu. Sistolni pritisak preko 95. percentila ima oko 5% dece na nivou 140 mmHg što se može smatrati zabrinjavajućim. Dijastolni krvni pritisak takođe je značajno povećan u 15. u odnosu na 10. godinu i iznosio je 80 mmHg. Merenja posle 5 minuta pokazala su niže vrednosti u odnosu na prva merenja, što se može očekivati, a što ukazuje na to da za korektno merenje pritiska treba odvojiti više vremena i da su potrebna bar dva merenja.

Palpatorno merenje sistolnog krvnog pritiska daje u sušini nešto niže vrednosti nego pri auskultatornom merenju. Za merenje dijastolnog krvnog pritiska treba uzeti vrednosti pri gubljenju tonova.

ZAKLJUČAK: Redovnim merenjima krvnog pritiska pri sistematskim pregledima, kao i drugim posetama lekaru aktivno treba tražiti decu sa povišenim krvnim pritiskom radi pravovremenog praćenja i lečenja.